No. 19. **ZATURDAG 9 Mei 1863.** ***VIERDE JAARGANG.***

SUMATRA-COURANT

NIEUWS- EN ADVERTENTIE-BLAD.

HOOFD-BUREAU te ***Padang*** bij ***van Zadelhoff & Fabritius.*** Te ***Batavia*** bij ***H. M. van Dorp.*** Te ***Amst.*** bij ***J. Noordendorp.***

Prijs per halfjaar voor PADANG ... f 7.50.
„ „ „ „ SUMATRA ... „ 10.00.
„ „ „ „ JAVA .... „ 12.50.
„ „ „ „ NEDERLAND „ 15.00.

Deze Courant verschijnt elke week, des *ZATURDAGS* voor posttijd.

De prijs der Advertentiën is f 1.— voor 10 woorden
Bij herhaling betaalt men de helft.
Behalve het Zegel voor den Lande
Brieven franco.

Bij deze Courant behoort een *Bijvoegsel.*

ADVERTENTIEN.

Voorspoedig bevallen van eene *DOCHTER,* Mevrouw J. CROOCKEWIT, *Albers.*

Kaijoe-Tanam, 5 *Mei* 1863.
Eenige Kennisgave. 221

De op heden aangekondigde

VENDUTIE,

ten huize van den HoogEdelG. Heer Dr. HARTZFELD, in de ***Belangtong,***

uitgesteld zijnde,

zal nu plaats hebben op aanstaande **Dingsdag 12 dezer.**

De Venduhouders,
227 DIEMONT & Co.

VENDUTIE

op Woensdag den 13 Mei 1863,

voor een der Pakhuizen van de Heeren

DUMMLER & C°.

aan de Moeara,

door

v. Zadelhoff & Fabritius,

van:

Amerik. MEEL. — Chin. PAIJONGS. — 5/4 en 6/4 MADAPOLLAMS. — Eng. BIER. — RHIJNWIJN. — Fransche PROVISIEN.

Voorts:

Jap. Waschstellen, Bamboewerk, Vazen, Lakwerk en Soija.

Kleederen, Am. Stoelen en Klokken.

Etagère Voorwerpen en Beelden.

HOLL. SIGAREN.

Nachtlampjes. Bierglazen.

PORCELEINE THEE-SERVIESEN.

En eindelijk van:

Diverse DRANKEN,

924 enz. enz.

VENDUTIE

op *Maandag* aanstaande 11 dezer maand, ten huize van den WelEdG. Heer Kapitien

van STUWE,

van deszelfs complete en bijna nieuwe INBOEDEL, hoofdzakelijk bestaande uit MUNDER-MEUBELEN, als:

BANKEN, STOELEN, KASTEN, LEDIKANTEN, WASCH-, SPEEL- en andere TAFELS, CONSOLES, enz.

voorts:

HANG- en staande LAMPEN, SPIEGELS, SCHILDERIJEN, GLAS-, KRISTAL en AARDEWERK, KEUKENGEREEDSCHAP, enz. en eindelijk

een deugdzame Bendij, Paard en Tuig,

een goed gedresseerd battah Rijpaard,

ZADELS, enz.

De Vendu-houders,
225 DIEMONT & Co.

VENDUTIE

op *Maandag* den 18 dezer Maand,

in het Verkoop-locaal van de Ondergeteekenden in de

Chineesche Kampong.

van:

Bordeaux- en Rijnwijnen, Champagne,

MADERA en PORTWIJN,

Am. MEEL in vaten, LIJNWADEN, fraai FLANEL voor JASSEN, KORALEN, OLIE en AZIJN, ZUUR en DRANKZETJES, heeren HEMDEN en STROO-HOEDEN, heeren PANTOFFELS.

Moderateur- en KANTOORLAMPEN,

STALLANTAARS, STALHALSTERS, van een groot assortiment MANDENWERK,

Wit Porselein en Jap. Kopjes en Schoteltjes,

Water-, Wijn-, Madera- en Bitter

GLAZEN.

Amerikaansche KLOKKEN, enz., enz.,

Zij die hierbij iets wenschen te voegen, worden verzocht, zulks uiterlijk den 17 bevorens aldaar te doen bezorgen.

De Venduhouders
226 DIEMONT & Co.

VENDUTIE

op Zaturdag 16 Mei 1863,

bij

H. VAN RIJCKEVORSEL & C°.

van

16 rollen VILT,

BUIKGORDELS, SLENDANGS, Wit KATOEN, SPEELGOED, HANGLAMPEN, HANGSTOLPEN, KNIPMESSEN, FLORIDA WATER, BIER, PROVISIEN, enz., enz.

211

TE HUUR

met medio Mei of primo Junij,

Het HUIS

op den Dammer,

thans bewoond door den heer *de Jongh Swemer.*

Informatiën te bekomen bij den bewoner of den Heer H. J. KOOPMANS. 209

TE HUUR

om terstond na het vertrek der Expeditie naar *Nias* te aanvaarden:

Het HUIS,

thans bewoond door den Kapitein R O E L S, op de *Alang-Lawas,* tegen over den Heer VAN DER LINDEN.

Tot nadere informatiën vervoege men zich bij de ***Uitgevers*** dezer. 220

TE HUUR Het HUIS,

thans bewoond en te bevragen bij

V. BARTHELEMY.

Padang, 2 Mei 1863. 203

TE HUUR à f 60 's Maands

om terstond te aanvaarden:

het HUIS op den DAMMER

vroeger bewoond door den Heer van VOORTHUIJZEN te bevragen bij de *Uitgevers* dezes. [219]

DE BLOEDVERWANTEN VAN DEN GENEESHEER.

Een Nieuwjaars verhaal.

Naar het Engelsch van den schrijver van »John Halefax."

Slot.

Haar oude man die blad voor blad van een boek omsloeg, zonder zich om den inhoud te bekreunen, hield zich als of hij niets van het gesprek gehoord had, men kon evenwel duidelijk zien dat hij aan de hevigste gemoedsbewegingen ten prooi was.

James ving aan: »Toen ik de priorij bereikte vond ik daar alles in verwarring. Arme Lettij! zij leed hevig aan zielesmart; en daar ik bij het binnentreden haar hoorde gillen, zoo behoefde ik niet te vragen wat haar deerde. Men verhaalde mij dat de vader, zijn' schijnbaren levenloozen zoon met beide armen omklemd hield. Ik ging onmiddelijk naar hem toe, om hem alle mogelijke bijstand en hulp te bieden. Hij had mij naauwelijks ontwaard toen hij mijne hand drukte en smeekte, den nog altoos buiten kennis liggende Arthur te redden. Waarlijk, ik had nooit gedacht dat ellende, den anders zoo hooghartigen man, door de gedachten alleen van zijnen lieveling te zullen verliezen, zoo eensklaps ootmoedig en nedrig konde doen worden. Mr. Hartford die mij gisteren naauwlijk gegroet zoude hebben, smeekte mij heden nacht het verledene te vegeten en te vergeven, en mijne beste pogingen in te spannen om zijn' lieveling, met Gods hulp te redden."

»Gij deedt uw best! maar slaagdet gij lieven James?" vraagde zijne oude moeder, met oog en mond.

»Ja, na vele vruchtelooze pogingen kwam Arthur tot zijne kennis terug; het is een flinke knaap; hij kende mij dadelijk, waardoor weet ik niet! en sloeg zijn oogen waar uit dankbaarheid te lezen was, beurtelings van zijn' vader op mij, die mij dankbaar, van blijdschap bevende de hand bleef drukken.

»En de arme Lettij?"

»Toen zij wat kalmer werd ging ik met Hartford naar hare kamer, en mij ontwarende, sprong zij op en hield hare oogen strak op mij gevestigd.

Toen werd het mij bang om het hart, want ik vreesde voor eene verstands verbijstering." »Lettij! dank uwen broeder voor het leven van Arthur," was alles wat Hartford konde uitbrengen. Maar dat was ook voldoende; want zij had hem volkomen begrepen, wierp zich in mijne armen die ik naar haar had uitgebreid, en stortte beurteling haren vurigen dank tot God en mij, voor Arthurs behoudenis Daarna verweet zij zich zelve, Gods wraak volkomen verdiend te hebben aan u en mijnen vader en moeder, tot dat een tranenvloed haar verligting schonk en kalmer deed worden. Eerst toen bespeurde ik, hoe mijne arme zuster vermagerd was."

De stem van Dr. James Renwick werd nu heesch en zoo afgebroken, dat hij genoodzaakt werd zijn verhaal te staken. terwijl hij strak door het venster keek om zijne gemoedsbeweging zoo veel mogelijk te verbergen.

Gedurende eenige minuten eerbiedigde iedereen de stille overpeinzing waarin de Geneesheer verdiept scheen, doch de oude vrouw verbrak die stilte met de vraag: »James vraagde zij niet naar ons, hare ouders?"

O, moeder! zij was onuitputtelijk in haar vragen nopens vader en u, zij vraagde mij duizend dingen te gelijk, welke mij nu niet te binnen willen schieten.

De oude Renwick die tot nu toe onbeweeglijk had gezeten met het hoofd voorovergebogen, en op de handen rustende, beurde het op, en vraagde: »James welke waarde hecht gij aan de tranen van die vrouw, die, nog geene week geleden, uwe moeder en mij, die te voet waren in een prachtig rijtuig voorbij reed! en het hoofd omdraaide om ons toch maar niet te moeten groeten? denkt gij dat ik haar dat vergeven kan James Renwick?"

Ach John! om Gods wil doe dat! ik heb het haar reeds vergeven... Zij is ons eigen vleesch en bloed, en is nu in nood en droefheid, zij heeft stellig berouw over haar gedrag en handelwijze jegens u en mij."

»Ja moeder dat heeft zij en en innig berouw, dat durf ik vader en u plegtig verzekeren."

Zij verhaalde mij, vervolgde James — »dat zij onuitsprekelijk verlangend was u beiden te zien en vergiffenis af te smeken. Hare man schijnt een goed

VERKOOP

bij Geregtelijke uitwinning van

ONROEREND GOED.

Op MAANDAG *den achttienden Mei des jaars* 1800 *drie en zestig*, des voormiddags ten *negen ure* precies, zal door middel van den Vendumeester, voor het Vendu-locaal van de Heeren DIEMONT & Co., in het *Chinesche Kamp*, aan den meestbiedende worden Verkocht, het na te melden *onroerend goed*, te weten:

Het twee derde gedeelte van een zeker stuk GROND met al wat daaraan aard-, wortel- of nagelvast is, gelegen in de CHINEESCHE KAMPONG, belendende ten Noorden aan Nummer Acht Honderd Negentig, ten Oosten aan de Achterstraat in de Chineesche Kampong, ten Zuiden aan Nummer Vijf en Vijftig, ten Westen aan een Rivier-spruitje;

dat hetzelve is lang:

aan de Noordzijde in de rigting Noord Vijf en Veertig Graden West, Negen en Dertig en Acht en Tachtig honderdste Ellen of Honderd Zeven en Twintig Rhijnlandsche Voeten; aan de Oostzijde in de rigting Noord, Negen en Veertig Graden Oost, Zestien Ellen of Een en Tachtig Rhijnlandsche Voeten met de halve dikte der Muuren of Zestien en Dertigste of Twee en Vijftig Voeten met de Muuren gemeten; aan de Zuidzijde in de rigting Noord, Vijf en Veertig Graden West, Vier en dertig en Vijftienden Ellen of Honderd en Tien Rhijnlandsche Voeten, zijnde aan de Westzijde de rigting en de lengte veranderlijk als afhankelijk van het Rivier-spruitje.

Geschiedende deze Verkoop bij Geregtelijke uitwinning uit kracht van een Bevelschrift van den Regter Commissaris uit den Raad van Justitie alhier, de dato *Tien Maart* jongstleden verleend,

ten verzoeke van het Collegie van Wees- en Boedelkamer van *Sumatra's Westkust* te PADANG, en

ten laste van den Chinees TENG TEN SOEN, Handelaar, te PADANG woonachtig.

De *Veilconditiën* zijn ten Kantore van den Vendumeester ter inzage. *De Vendumeester,*

225 P. SEVERIJN.

VERKOOP

bij Geregtelijke uitwinning van

ONROEREND GOED.

Op MAANDAG *den* 18 *Mei des jaars* 1863, des voormiddags ten 9 ure precies, zal door middel van den Vendumeester, voor het Vendu-locaal van de Heeren DIEMONT & Co., in het *Chinesche Kamp*, aan den meest biedende worden Verkocht, het na te melden *onroerend goed*, te weten:

Een zeker stuk GROND met al wat daarop aard-, wortel- of nagelvast is, gelegen aan den grooten weg naar *Oedjong Karang*, belendende ten Noorden aan het Perceel Nummer 819, ten Oosten aan den grooten weg naar *Oedjong Karang*, ten Zuiden aan Soekoegronden en aan de Sloot en ten Westen aan het Nieuwe Kanaal naar *Oedjong Karang*,

dat hetzelve is lang:

aan de Noordzijde in de rigting Noord, 67 Graden Oost, 190 Ellen; Oostzijde in de rigting Noord, 3 Graden West, 140 Ellen; Zuidzijde in de rigting Oost, nul Graden West, 45 Ellen; West, 38 Graden West, 19$^{50}/_{100}$ Ellen; Noord, 15 Graden Oost, 25 Ellen; Noord, 46 Graden West, 71$^{50}/_{100}$ Ellen; Noord, 81 Graden West, 27 Ellen en Westzijde in de rigting Noord, 6 Graden Oost, 102 Ellen.

Geschiedende deze Verkoop bij Geregtelijke uitwinning uit kracht van een Bevelschrift van den Regter Commissaris uit den Raad van Justitie alhier, de dato 10 Maart jongstleden verleend,

ten verzoeke van het Collegie van Diakenen der Nederduitsche Hervormde Gemeente te PADANG, als eerste Hypothecair-houdster op genoemd Erf, ten be drage van *f* 2000, en

ten laste van de gezamenlijke Erfgenamen van wijlen den Chinees TJOE SOA.

De *Veilconditiën* zijn ten Kantore van den Vendumeester ter inzage. *De Vendumeester,*

222 P. SEVERIJN.

MILITAIR LIEFHEBBERIJ-TOONEEL.

23ste VOORSTELLING.

Op Woensdag den 13 Mei 1863.

ANGELO,

TYRAN VAN PADUA.

Tooneelspel in 4 Bedrijven.

Naar het Fransch van

VICTOR HUGO.

Het Orchest zal door het Muzijkkorps van het 17de Bataillon bezet zijn, onder directie van den Sergeant Majoor WICHERIDES.

Prijzen der plaatsen:

1ste Rang *f* 2,—. 2de Rang *f* 1,—. 3de Rang *f* 0,50.

Kinderen betalen op allen en Militairen, beneden den Officiers-rang, op de 2de en 3de Rang de helft der vastgestelde prijzen.

TOEGANG-KAARTJES zijn op den dag der voorstelling aan het Comedie-gebouw verkrijgbaar.

Aanvang des Avonds ten 8 uren precies. 218

Het Photografisch Atelier

VAN

WOODBURY EN PAGE,

zal nog gedurende de *laatste tien dagen* van de maand *Mei* geopend zijn in het **Hôtel de Sumatra.**

[200]

SPEELKAARTEN,

met en zonder verguld op snêe.

FISCHES DOZEN.

Op nieuw ontvangen bij

212 v. ZADELHOFF & FABRITIUS.

Per Mail ontvangen:

OCKERSE.

BEREKENINGS-TAFELS ten dienste van het Ned. Ind. Leger.

PRIJS *f* 3,—. *Franco per post f* 3.50.

216 v. ZADELHOFF & FABRITIUS.

Op nieuw ontvangen:

BRILLEN EN LORGNETTEN.

SCHEERMESSEN,

Bij

213 v. ZADELHOFF & FABRITIUS.

Verkrijgbaar:

STEREOSCOOP-PLAATJES

met

Idem KIJKERS,

tegen *billijke prijzen* bij

214 v. ZADELHOFF & FABRITIUS.

STALEN PENNEN,

KLEIN MEDIAAN,

Velijn en Hollandsch Schrijfpapier,

gelinieerd en ongelinieerd.

ROUW POSTPAPIER,

groot en klein formaat,

benevens de daarbij behoorende

ENVELOPPEN,

Te bekomen bij

213 v. ZADELHOFF & FABRITIUS.

Verkrijgbaar

Versche BOTER, HAM en KAAS.

idem Pekel HARING.

HARING in Blik.

SARDINES, SAUCIS.

SAUCIS de BOULOGNE.

SERVELAT WORST.

idem. idem Gerookt.

GROENTENS in Blik.

VLEESCHEN idem.

VRUCHTEN idem.

Vruchten op Water en Brandewijn.

WIJN en BIER in soorten.

COGNAC idem,

LIKEUREN EN VERSCH RANKET.

BITTER IN SOORTEN,

JENEVER.

AALBESSENSAP.

SALADEOLIE en AZIJN in soorten.

Eng. BESCHUIT.

WATERCRACKERS.

GEMBER en SOIJA.

MOSTAARD in soorten.

Heeren, Dames en Kinder Modeartikelen.

HEMDEN, Witten en Gekleurden.

FLANEL, Rood, Blaauw en Wit tot HEMDEN.

FLANEL Gekleurd tot JASSEN.

Laken TAFELKLEEDEN.

Verlakt LEDER.

Horologe VESTKETTINGEN.

Goud en Zilveren HOROLOGIEN.

BRACELLETTEN fraai bewerkt.

Gouden RINGEN.

SCHEERMESSEN en SCHEERSPIEGELS.

Balanceer-, Hang- en Tafellampen.

HAGELZAKKEN.

Revolver GEWEREN.

idem PISTOLEN.

VELDBEDDEN.

IJzeren LEDIKANTEN.

STENDRAGERS.

IJZERGAAS.

Aangemaakte VERWEN.

Droogo VERWEN.

VERWKWASTEN.

LIJNOLIE.

KOFFIJ en THEE, tot huisselijk gebruik

alsmede

MANILA SIGAREN.

IMITATIE dito.

en eindelijk nog de zoo gunstig bekende

CAUVIN PILLEN.

bij J. MATTHIJSSEN & Co.

PADANG, 9 *Mei* 1863. [217]

AMERIK. ENVELOPPEN.

Op nieuw ontvangen bij

[193] v. ZADELHOFF & FABRITIUS.

echtgenoo te zijn, hoewel men zegt dat hij zeer trotsch is."

»En zij verwacht dat uwe moeder en ik nedrig naar hare woning zullen gaan om verzoening aan te bieden?"

»Neen, vader! dat verwacht Lettij noch hare man, zij verzochten mij u te zeggen dat zij smeekten bij u te mogen komen om vergiffenis van u beiden te verwerven voor het verdriet dat zij u zoo onverdiend berokkend hebben! om dan altoos te zijn en te blijven wat zij eens voor u was: een liefhebbende en beminde dochter."

Dr. James Renwick zweeg; want hij bemerkte de tranen die over de wangen zijns vaders biggelden; en sloeg een' blik op zijne vrouw, die daarop het vertrek verliet. Na eenige minuten, gedurende welke de oude lieden stil naast elkander bleven zitten en zonder het zelf te weten elkaar de hand bleven drukken, zeide de oude man met bevende stem:

»James, zeg Lettij dat zij mag komen."

»Zij zal komen, daar is zij reeds mijn vader, riep James, daar hij de deur opende, en de berouwhebbende bleeke Lettij binnen liet, die zich op de knien wierp om van de diep gekrenkte ouders vergiffenis af te smeeken voor het leed dat zij hen had aangedaan.

Onmiddelijk werd zij door de grijze echtelingen aan het hart gedrukt, van wien zij beurtelings de verzekering ontving, dat al het gebeurde als niet gebeurd zou worden beschouwd; dat ze gelukkig waren met den teruggekeerder verloren gewaande dochter, en, maar waar zouden wij eindigen als wij alles wat er tusschen hen gesproken werd wilde terug geven? Dr. Renwick had toen hij Lettij binnen liet het vertrek verlaten en was naar de kamer zijner vrouw gegaan, waar zij God innig dankte voor de zegen hen dezen dag zoo onverwacht geschonken. De bewustheid, hiertoe hunne beste pogingen te hebben aangewend, was hen de beste belooning.

Toen de familie Renwick deze gelukkige omstandigheden vernam, was ieder daar over met blijdschap vervuld. Het jonge volkje was reeds bij voorbaat verblijd, voortaan van tijd, tot tijd op wals en dans in de priorij onthaald te worden en de kleinere wenschte reeds van harten neef Arthur een spoedige beterschap, om dan met hem een toertje in het fraaije rijtuig te doen; maar de vreugde der meer ouden, was opregter en minder zelfzuchtig, want er zou van nu af aan geen vreemdeling in de familie zijn en de grijze Renwicks zouden nu vergenoegd en onvergald de laaste dagen die hen nog vergund zoude zijn, in eendragt en vrede slijten.

Arthur Hartford's genezing werd bespoedigd door de onophoudelijke zorg en de meest gepaste middelen hem door de bekwame hand van zijn' oom James toegediend. Maar Arthur verdiende het ook, want hij was een edelaardige knaap, die en in wezen, strekken en inborst, dat beloofde te worden, wat de te vroeg ontslapen, naar wien hij genaamd was, geworden was. Geen wonder, dat hij dus zeer schielijk de lieveling van allen, maar bijzonder van grootvader en grootmoeder was. Naauwelijks had de lente de velden met een groentapijt bekleed en de boomen doen uitbotten, of de familie Renwick, was weder bijeen gekomen, allen met eene vrolijkheid in het hart, als het kweelend vogelen heir, dat al huppelend en dartelend, hoogtijd in het groen van veld en tak vierde. En geen wonder dat de vrolijkheid van allen zoo uitermate groot was: men vierde heden het huwelijk van tante Isabelle. Niemand was thans afwezig, zelfs de krijgsman was uit den vreemden terug gekeerd, zoo dat nu alles zamen liep om de vreugde onbewolkt te genieten.

»Dat gesprek op oudejaars avond, heeft, alles wel overwogen, nog al geen slechte gevolgen gehad Jetje!" »Neen Willem antwoordde het lagchende nichtje terwijl ze, als naar gewoonte arm aan arm gingen, — nu durf ik ten minste zonder schroom overal tante bij haren naam noemen." En zie eens hoe gelukkig grootmoeder er uitziet! ik hoorde haar zoo even zeggen dat tante Lettij even zoo bekoorlijk is als de bruid zelf. Ik geloof evenwel dat tante Belle het in schoonheid en bekoorlijkheid van Lettij wint," — Wel, wat komt er dat op aan Willem, wij zijn immers allen nu regt gelukkig! de ontknooping, liep als bijna in alle romans op een huwelijk uit. Maar toch mogen wij gerust zeggen: het nieuwejaar was voor ons allen, een gelukkig jaar."

PADANG, 19 *Maart* 1863. H. J. v. G.

De Zalf van Holloway.

Waterzucht, verlamming stijve gewrichten.

Hoewel de bovengenoemde ongemakken zeer verschillend van aard zijn, worden zij bijna alle op de zelfde wijze behandeld. Door de zalf van Holloway zullen de ergste gevallen van zulke ziekten in betrekkelijk korten tijd genezen worden, wanneer men alle andere middelen reeds te vergeefs beproefd heeft.

Men moet daartoe de aangedane deelen goed met de zalf inwrijven. Bij alle ernstige gevallen van dien aard moeten de pillen ook volgens het voorschrift, dat bij iedere door is, gebruikt worden.

Doos jes Pillen à *f* 1.— *f* 3.— *f* 5.— .
Potjes zalf à *f* 1.— *f* 3 — *f* 5.—.

Te Padang	bij Diemont & Co.
» Batavia	» S. B. van Kleeff & Co.
» Banjoemaas	» M. S. Cheriman.
» Soeracarta	» W. Veldman.
» Djocjocarta	» Buijn & Co.
» Salatiga	» F. Kruthoffer.
» Tagal	» Wed Dort.
» Cheribon	» W. Galistan.
» Cheribon	» M. Blok & Co.
» Samarang	» H. L. Lijon & Co.

De Groot, Kolff & Co. en de hoofd-agenten Soesman & Co.

GODSDIENSTOEFENING.

Protestantsche Gemeente.

In de Nederduitsch taal.

DOOPSBEDIENING.

Zondag den 10 Mei 1863, 's morgens ten 9 ure

Over den grondeigendom te Padang, in verband met de Maleische âdat.

[*Vervolg van no.* 18].

Betreffende den eigendoms-overgang van gronden behoorende aan een lid der oorspronkelijke bevolking van Sumatra's Westkust, voor zoo ver daarvan wettige eigendomsbewijzen zijn opgemaakt, werd eene bepaling gemaakt bij Gouvernements besluit van 7 Maart 1855, no. 5 [staatsblad no. 14a]. De voormelde bepaling luidde oorspronkelijk als volgt:
»dat, bij eigendoms overgang van het geheel of »van een gedeelte van eenig onroerend goed, toebe»hoorende aan een lid der oorspronkelijke bevolking »van Sumatra's Westkust, en waarvan een wettig »eigendomsbewijs opgemaakt is, de bewijzen, welke »ten gevolge van erfenis, boedelscheiding *of anderzins* »MOGTEN vereischt worden, door de eerste plaatselijke »autoriteit zullen worden verleend, na vooraf te heb»ben ingewonnen het advies van de bevoegde regen»ten, soekoe- EN *familie* hoofden".

De vorm dezer bepaling verschilt aanmerkelijk van eene andere, welke in 1819 [staatsblad no. 17] voor Java is vastgesteld. In de laatste is alleen sprake van eigendoms overgang »ten gevolge van erfenis *ab intestato*"; terwijl in die voor Sumatra's Westkust in onbepaalde uitdrukkingen wordt gewag gemaakt van eigendoms overgang »ten gevolge van erfenis, boe»delscheiding *of anderzins*", welk verschil toch wel iets te beteekenen moet hebben gehad. De onduidelijkheid der bepaling wordt zeker niet verminderd door het woord »mogten", dat er in voorkomt. Daardoor werd toch geheel in het midden gelaten of een bewijs van de eerste plaatselijke autoriteit al dan niet werd vereischt. Omtrent de uitlegging van de meerbedoelde bepaling bestond dan ook meermalen verschil van gevoelen; en het gevolg daarvan is geweest, dat in 1862 (staatsblad no. 16) eene nieuwe vorm aan deze is gegeven. Ofschoon de bedoeling nu duidelijk uitkomt — namelijk, dat alleen bij eigendoms overgang ten gevolge van erfenis ab-intestato een bewijs door de eerste plaatselijke autoriteit moet worden verleend — zoo is het er toch ver af dat de nieuwe redactie zou uitmunten door klaarheid en duidelijkheid. Volgens het staatsblad van 1862, no. 16, dienen toch de door de eerste plaatselijke autoriteit te verleenen bewijzen »tot staving van den »eigendoms overgang", hetgeen, naar ons inzien, inderdaad het geval niet is. *Eigendoms overgang* van onroerend goed kan door geen ander bewijs worden gestaafd als door dat hetwelk in wettelijken vorm voor den Regter Commmissaris uit den Raad van Justitie, bijgestaan door den Griffier, is verleden. Het bewijs (certificaat) van de plaatselijke autoriteit kan dus alleen dienen om de regten te staven van hen, die, ten gevolge van erfenis ab intestato, den eigendom van eenig onroerend goed op zich willen doen over gaan.

De aanleiding tot het Gouvernements besluit, dat in het staatsblad van 1862, no. 16. is opgenomen, moet gezocht worden in het incident, waarop wij in den aanhef van dit artikel doelden. De zaak was deze.

Jaren geleden leefden te Padang twee broeders, die wij, omdat eigennamen aan de zaak niets afdoen, met de initialen A en B zullen aanduiden. Zij hadden eene zuster die wij C zullen noemen. Op naam van B was zeker stuk grond, gelegen te Padang, in geschreven, en een eigendoms-bewijs in den wettelijken vorm was hem daarvoor uitgereikt. B overleed ab intestato in 1854, en toen werd, op het advies van den assistent resident van Padang en der Padangsche Hoofden, door den Gouverneur van Sumatra's Westkust een certificaat verleend, waaruit bleek, dat de eigendom van het bewuste stuk grond, volgens de maleische âdat, op A, als broeder van B, overging. De eigendom werd dan ook op A. overgeschreven. Men heeft later wel beweerd, dat de grond eigenlijk oorspronkelijk aan A behoorde, die dezen *niet* volgens de maleische âdat poesaka zou hebben verkregen, en er dus vrijelijk over mogt beschikken; en dat de inschrijving ten name van B. wederregtelijk zou zijn geschied, zoodat de overgang op naam van A. in 1854, niets anders was als eene restitutie; maar wij weten zeer bepaald, dat van dit alles met geen woord wordt gerept in de schrifturen, die in 1854 over die zaak zijn gewisseld. In 1837 vond A goed, om den grond in kwestie bij schenking onder de levenden aan zijnen zoon D. over te dragen, hij had daartoe-hetgeen nog al zonderling klinkt, als men op het vooraf gegane let — een certificaat van den waarnemenden Gouverneur (de Generaal VAN SWIETEN was toen in commissie naar Atjeh) verkregen, waarvan echter de Regter-commissaris, belast met het doen der overschrijvingen, volstrekt geene notitie nam. De grond werd dien ten gevolge op naam van D, zoon van A, overgeschreven. Twee jaren later overleed A. Nu maakte C., zuster van A, als erfgename volgens maleisch âdat, aanspraak op den grond, die eerst aan haar broeder B, vervolgens aan haar broeder A had behoord. En toen nu bleek dat daarvan reeds een eigendoms-bewijs op naam van D. bestond, attaqueerde zij dat bewijs, en eischte bij den gewonen landraad te Padang de nietig-verklaring van hetzelve. Die regtbank, die in naam des Konings regt doet, wees de gedane vordering toe, en verklaarde het bewuste eigendoms-bewijs nietig, voornamelijk op de overweging [ten zij wij ons zeer zouden vergissen], dat de grond tot de familie-goederen [harta poesaka] behoorde, waarover A geene vrije beschikking had. Het ter zake geslagen vonnis is echter nimmer ten uitvoer gelegd kunnen worden, want de Regter-Commissaris uit den Raad van Justitie [en ook die raad-zelf] hield vol, dat A, in het bezit van eenen wettigen titel van eigendom zijnde, al de regten van den eigenaar bezat, mitsdien ook over den in het eigendoms bewijs omschreven grond op zoodanige wijze kon beschikken als hem goed dacht. Daartegen was niets in te brengen.

De Gouverneur MEIS was van oordeel, dat zulke vreemde conflicten, als waarvan wij zoo even een merkwaardig voorbeeld hebben medegedeeld, zouden kunnen worden voorkomen, indien aan de bepaling van staatsblad 1855, No, 14a, die wij hiervoren behandeld hebben, eene zoo uitgebreide beteekenis werd gegeven, dat in geen geval de eigendom van aan Maleijers behoorende gronden, waarvan een eigendomsbewijs was verleend, op anderen zou mogen overgaan, tenzij op vertoon van een certificaat van den Gouverneur van Sumatra's Westkust. De bedoeling van den Gouverneur MEIS was goed; hij wilde toch niets anders als de regten van de erfgenamen, in maleischen zin, waarborgen tegen de willekeur van hem, die bij het eigendoms bewijs als eigenaar was vermeld. Zijne denkbeelden vonden echter nergens ingang, noch bij het Gouvernement, noch bij de Regterlijke autoriteiten, noch zelfs bij zijnen opvolger. Wel verre van aan de hooger bedoelde bepaling de beteekenis te geven, welke de Gouverneur MEIS vermeende dat zij behoorde te hebben, werd zij nu zoodanig gewijzigd [staatsblad 1862, No. 16.], dat alle bemoeijenis van het administratief gezag met de eigendoms overschrijving van aan maleijers behoorende gronden, behalve in het geval van erfenis ab intestato, heeft opgehouden. Wij zijn geen voorstanders van eene te groote uitbreiding der bemoeijenis van de besturende ambtenaren met zaken die niet eigenaardig tot het bestuur behooren, maar in dit geval zouden wij toch gaarne zien dat een andere weg ware ingeslagen. Naar onze meening had men óf de voorstellen van den Gouverneur MEIS moeten aannemen, óf andere wettelijke bepalingen moeten maken, welke de strekking hadden om de maleische âdat ongeschonden te handhaven. Eigendomsbewijzen van aan maleijers behoorende gronden zouden, vermeenen wij, tot niets anders moeten dienen als om de regten eener familie op zeker stuk grond te beveiligen tegen de aanspraken, die anderen daarop zouden willen maken; zij moesten niet aan een enkel individu de magt geven om naar verkiezing te kunnen beschikken over den grond, die niet hem persoonlijk, maar aan zijne geheele familie in gemeenschap toebehoort. Onze denkbeelden mogen aan sommigen anti liberaal toeschijnen; in werkelijkheid zijn ze dat niet: wij verlangen vrijheid voor allen; ook voor de maleijers om hunne oude âdat te mogen behouden, en met die âdat zijn — wij herhalen het — de westersche begrippen omtrent den eigendom en de regten van eigenaren lijnregt in strijd. Bovendien hadden wij alleen die gronden op het oog, welken door erfregt (âdat poesaka) verkregen zijn. Dat over zoodanigen grond, die door eigen vlijt verkregen is, vrijelijk beschikt kan worden, is natuurlijk, en wordt ook door de maleische âdat niet verboden.

Nog een woord over het verpanden van maleische gronden te Padang.

Bij besluit van den Commissaris voor Sumatra dd. 7 September 1840, no. $^{341}/_{655}$ [1]), was bepaald, dat door maleijers gronden voor eenen onbepaalden tijd aan Europeanen, Chinezen en andere vreemdelingen konden worden verpand, mits met toestemming van den Gouverneur van Sumatra's Westkust. Van zoodanige verpandingen zouden door den Raad van Justitie te Padang bewijzen worden verleend; doch daar het niet duidelijk was welke soort van bewijzen dat zouden moeten zijn, werd in de toepassing van voormeld besluit veel zwarigheid ondervonden. Bij ordonnancie van 21 Januarij 1862 [staatsblad no. 9] is nu bepaald, dat de bedoelde verpandingen in de openbare registers als een overgang van eigendom zullen worden ingeschreven, en ook als zoodanig kracht hebben. Als men nu weet dat die verpandingen voor eenen onbepaalden tijd, eigenlijk verpandingen voor altijd behoorden te worden genoemd, daar toch de maleische formule vermeldt, dat de verpanding geschiedt voor zoo lang als zon, maan en sterren aan den hemel staan, het water afloopt, enz. enz., dan moet men toestemmen, dat zulke eene verpanding al zeer naauwkeurig op verkoop, derhalve op eigendoms afstand gelijkt. Toch gelooven wij dat het bepaalde bij staatsblad 1862, no. 9, niet altoos zonder bezwaar zal kunnen worden toegepast. Zoo wij althans juist ingelicht zijn, dan moet reeds het geval zich voorgedaan hebben, dat een maleijer, die een stuk grond in den gewonen vorm voor onbepaalden tijd had verpand, geweigerd heeft de acte van inschrijving te teekenen, toen hem aan het verstand werd gebragt, dat daardoor de pandhouder alle regten van den eigenaar verkreeg.

C. B.

1) Ordonnancie op de overschrijving van den eigendom van vaste goederen (staatsblad 1834, no. 27) in verband met art. 24 v. v. der Overgangs wet.
2) Te vinden in staatsblad 1858, no. 14 a.

Schutterijen, enz.

BIJ DE KOMPAGNIE EUROPESCHE SCHUTTERIJ TE PADANG.

BENOEMD:

Tot kapitein-kommandant, de eerste luitenant Th. B. In't Veld, van het korps.

Militair Departement.

BENOEMD:

Bij het 15de bataillon infanterie, de majoor H. W. van Oijen, van het 17de bataillon.
Bij het 17de bataillon infanterie (Fort de Kock), de majoor C. J. Riesz, van het 15de bataillon.

Civiel Departement.

BENOEMD:

Tot translateur voor de Engelsche, Fransche en Hoogduitsche talen te Padang (Sumatra's Westkust) A. D. J. Penn.

Berigten van SUMATRA.

Padang, 9 Mei 1863.

Zondag middag arriveerde alhier ter reede, het Gouv. stoomschip *Hertog Bernard*, gezagv. Stolte, komende van Batavia met bestemming tot het mede overbrengen der troepen en victualien voor de ophanden zijnde expeditie naar Nias.

Met deze bodem ontvingen wij berigten en dagbladen uit Europa tot den 16 Maart en van Java tot den 29 April jl., waaruit wij het wetenswaardige hier onder mededeelen.

— Dingsdag ochtend hebben zich de Civ. Gouverneur benevens de Milit. Kommandant van Sumatra's Westkust naar de reede begeven, ter bezigtiging van de *Hertog Bernard* en het alhier aanwezige Ned. fregatschip *Adriana Petronella*, gezagv. Vooreindijk, welke laatste bodem, naar men ons mededeeldt, voor de expeditie naar Nias is ingehuurd.

Bij het en- en debarkement viel het gebruikelijke salut.

— Uit zeer goede bronnen kunnen wij onze lezers mededeelen, dat tot de voorgenomen expeditie naar Nias bestemd zijn de 1ste, 2de en 3de komp. van het 17de en de 3de komp. van het 15de Bat. Infanterie, onder kommandement van de HoogEdelG. Heer Fritzen, Maj. van het 17de Bataillon.

De geheele expeditie zal bestaan uit:

STAF.

Fritzen, Majoor Kommandant.
Docters van Leeuwen, Chef van den Staf.
Diepenheim, 1ste Luit.-Adjudant.

GENEESKUNDIGE DIENST.

Helmkampf, Offic van Gezondheid 2de kl.
v. d. Heurel Reijnders, id. id. 3de »

ADMINISTRATIE.

Kropveld, 2de Luit. Kwartiermeester.

INFANTERIE.

17de Bat. 1ste komp. Europeanen:	*Roels*,	kapt
	Engel,	1ste Luit.
	de Groot,	» »
	de Grijs,	2de »
Idem 2de komp. Inlanders:	*Goteling Vinnis*,	kapt. (tijdelijk gedetach. van het 16e Bat.)
	de Bruin,	1ste Luit.
	Schamper,	2de »
	Benjamins,	» »
Idem 3de komp. Inlanders:	*Hamel*,	kapt.
	Pardon,	1ste Luit. (tijdelijk gedetach. van het 16e Bat.)
	Barthelemy,	2de Luit.
	Gobius,	» »
15de Bat. 3de komp., welke den naam voert van exped. komp. Europeanen:	*van Stuwe*,	kapt.
	Hoek,	1ste Luit.
	Sonnenberg,	2de »
	Welfer,	» »

ARTILLERIE.

Mathijsen, 1ste Luit., bevelvoerende over 20 Onder-officieren en manschappen, met 4 mortieren van 13 duim.

GENIE.

van Zuijlen, 1ste Luit., bevelvoerende over 40 Onder-officieren en manschappen,

terwijl aan de expeditie worden toegevoegd 100 koelies.

— Wij maken onze lezers attent op de hiervoren geplaatste annonce van het wederom op nieuw ontwaakte Milit. Liefhebberij-Tooneel.

De keuze van het stuk, de nieuwe decoratien en de algemeen erkende verdiensten van dit gezelschap, zijn zoo vele redenen om eene stikvolle zaal te verwachten; wij hopen dat de spelers zich niet in hunne hoop teleur gesteld zullen zien en het publiek van hare zijde blijken zal geven, dat het de vele moeite en kosten van Directie en sujetten op hoogen prijs weet te stellen.

— Het Kommandement van de Pad Chr. Schutterij, dat reeds zoo langen tijd onvervuld was, is thans opgedragen aan den nieuw benoemden Kapitein van dat corps, *Th. B. In't Veld.*

— De laatste aangebragte Javasche Couranten, behelzen de navolgende besluiten betreffende Sumatra:

1e. Het traktement van den djaksa te Padang, dat thans *f* 55,— 's maands bedraagt, wordt gebragt op *f* 125,— en dat van den djaksa te Priaman van *f* 30,— op *f* 60,— 's maands.

2e. Het tractement van den schout te Padang op *f* 200.

3e. De bezoldigingen der inlandsche hoofden ter Sumatra's Westkust worden vastgesteld tot een bedrag van *f* 262,910 's jaars.

— Men schrijft ons van *Paija-Combo*, dd. 6 Mei jl.: Een Jav. waschman, die reeds langen tijd in dienst was bij den Assistent Resident alhier, en bij tijden aan vlagen van stillen waanzin leed, heeft gisteren zijne vrouw op twee plaatsen gewond. Hoewel onmiddelijk geneeskundige hulp werd ingeroepen en al het mogelijke aangewend werd om haar in het leven te behouden, mogt zulks echter niet gelukken. De steek schijnt door de borst in, tot op de ruggegraat doorgedrongen te zijn.

Gelukkig dat het eenige menschen op het erf van den Assistent Resident mogt gelukken den moordenaar onmiddelijk gevangen te nemen, daar waarschijnlijk anders meer menschen gewond zouden zijn geworden.

Palembang. (Maart). — De gezondheidstoestand der bevolking was over het algemeen bevredigend.

In de afdeeling Rawas heerschte echter koorts en in de Loesi-Oeloe en Redjang deed zich de pok-épidemie nog voor.

In de Lematang-Oeloo werden twee doessoens Gramak-Oeloe en Tandjong Telang door brand geteisterd. In de eerste werden 22 woningen en 13 gevulde padi schuren en in de laatste 25 huizen door het vuur vernield, de hierdoor veroorzaakte schade wordt op ruim *f* 5000 begroot. Gedurende de maand Maart had de bevolking veel last van tijgers, die in de afdeeling Komering Oeloe 11 en in de Moesi-Oeloe 2 personen hebben gedood.

In alle afdeelingen, waar de padi oogst min of meer ongunstig is uitgevallen, ten gevolge van de aanhoudende droogte, zijn de hoofden en bevolking van bestuurswege aangemaand tweede gewassen aan te planten.

Uit de binnenlanden werden ter hoofdplaats Palembang aangevoerd:

2199 pik. rijst	de pik. tegen *f*	9,—	de eerste soort
	" " " "	8,—	" tweede "
3688 " padi	" " " "	4,—	
56 " getah karet	" " "	73,—	
300 thails goud	" " "	110,—	

Het debiet van zout bedroeg 91 kojang, 23 pikol en 83 katti's, terwijl een som van *f* 9,029,22 aan regten geheven werd.

Lampongsche-Distrikten. (Maart) — Ten gevolge van de gedurende deze maand geheerscht hebbende droogte en felle hitte heeft het padigewas veel geleden.

Daardoor is het uitzigt op een voordeeligen oogst zeer verminderd.

Ter voorkoming van gebrek aan levensmiddelen is door de bevolking op uitgebreide schaal djagong en andere aardvruchten aangeplant.

De gezondheidstoestand der bevolking was over het algemeen vrij gunstig. Van de kustplaatsen dezer residentie kwamen ter hoofdplaats Telok-Betong aan 11 en vertrokken 13 praauwen.

Van Java en elders kwamen ter hoofdplaats aan 98 vaartuigen en vertrokken 19 vaartuigen.

De ingevoerde artikelen bestonden uit 2891 pikol rijst, ½ kojang zout, 5 paarden, *f* 35,630 aan zilveren munt en verschillende andere goederen van Oosterschen en Westerschen oorsprong.

De uitvoer bestond uit 287 pikol gom élastiek, 267 pikol peper, 130 pikol koffij, 85 pikol kapas, 607 pikol damar, 2 katti was, 1160 stuks klappers en *f* 9,685 aan zilveren munt.

In den avond van den 15den Maart jl. is over de kampong Soekadana [afdeeling] Sekampong een windhoos getrokken, die vele woningen beschadigd en verscheidene klapper- en andere vruchtboomen ontworteld heeft.

In diezelfde afdeeling is het vernieuwde gedeelte van den weg van Keboe Soetoen naar Negri Djimanten bijna geheel door eene kudde olifanten vernield.

Gedurende de maand Maart werden in deze residentie gedood 3 tijgers en 22 krokadillen, waarvoor aan premiën eene som van *f* 180 is uitbetaald.

(*Jav. Ct.*)

Berigten van JAVA.

Batavia, 29 April. Onlangs hebben weder twee duellen plaats gehad onder de officieren. Het eene had te Meester-Cornelis plaats, het ander te Weltevreden. Thans vernemen wij dat een der duellisten, die een gevaarlijke buikwond ontvangen had, is overleden. Dit is wel treurig, ja wij noemen het afschuwelijk, dat dikwerf ter wille van eene kleinigheid, eene hersenschim, *moorden* moeten worden gepleegd, en dit Wandalismus noemt men eerezaak. Is het dan in der daad eene *eerezaak* een geschil uit te maken op eene wijze, waardoor vrouwen en kinderen echtgenoot en vader verliezen, waardoor vader of moederhart een doodsteek wordt toegebragt, waardoor de verloofde haar minnaar ten grave ziet dalen en — wat den overwinnaar in den heilloozen kamp eene levenslange wroeging bij zich moet doen omdragen, omdat hij ter wille van die hersenschim, die zoogenoemde *eer*, een natuurgenoot *moest* doen sneven of zelve zonder eer blijven!

Die gewoonte noemen wij vloekwaardig en als zoodanig dringen wij er ten sterkste op aan, dat door de bevoegde autoriteit maatregelen worden genomen, om die fatsoentijke moorden voortaan onmogelijk te maken.

— De *Singapore Freepress*, het hoofdartikel »Straat Malakka" uit de *Java-Bode* overnemende en besprekende, zegt ten slotte:

»Men kan hieruit zien dat om zeer bondige redenen bij het Nederlandsche Gouvernement wordt aangedrongen om instantelijk te handelen ter Oostkust van Sumatra. Echter te oordeelen naar de verrigtingen van den Resident van Riouw in de laatste tijden aldaar, zijn deze aanmaningen naauwelijks noodig, want het Gouvernement is door middel van dien ambtenaar druk bezig die landstreken langs de geheele kust onder zijn direkt gezag te brengen. Wij vertrouwen daarbij dat het Britsch Gouvernement insgelijks moge waken voor de belangen van den Engelschen handel in dit gedeelte van Sumatra, en dat de tegenwoordige togt van H. B. M. stoomschepen *Scout* en *Pluto* naar de verschillende havens van Oost-Sumatra ten doel moge hebben, de hoofden aldaar te herinneren aan onze kontrakten, welke voor beide partijen verbindend blijven.

— Wij hebben hier alleen op te merken, dat hetgeen *wij* der Indische regering hebben aangeraden geheel iets anders is, dan de *Singapore Freepress* thans schijnt te begrijpen. Het geldt hier niet het — door welke middelen ook — doen erkennen van ons gezag bij enkele hoofden langs de kust, maar het erlangen van een bepaalden, blijvenden invloed. Men dient toch, wil men zijn gezag bestendigen en het dienstig doen zijn voor het geluk en de welvaart der bevolking [die het zoo noodig heeft!] en voor de ontginning van den rijken bodem, ook van andere middelen gebruik te maken dan enkel militaire demonstratien.

Red. J. B.

ALGEMEEN OVERZIGT VAN NED. INDIE.

Batavia, 29 April 1863. Indie is thans verheugd. Wij behoeven eigenlijk onzen lezer dit niet mede te deelen, noch ook het *waarom*. Men zal genoeg gevoelen, welke verbeterde toekomst Indie te wachten heeft, nu de koncessie van den spoorweg van Samarang naar de Vorstenlanden door Z. M. den Koning is bekrachtigd. De nieuwe minister van Kolonien heeft door die aangelegenheid door te zetten getoond, Indie's hoofdbelangen te kennen, te waarderen en daarbij ter juister tijd te *handelen*. Wanneer de heer Fransen van de Putte zoo voorgaat de belangen van Indie — welke ook die van Nederland zijn — voor te staan, dan twijfelen wij niet, of hij zal weldra even populair zijn als onze tegenwoordige opperlandvoogd. Doch — weinig genade zal hij dan vinden in de oogen der reaktionnairen. — Met dat alles zal aan eene groote behoefte kunnen worden voldaan. Ja, men kan zeggen dat eene levenskwestie eindelijk is opgelost. In ons laatste overzigt schreven wij, dat het nog al stil en bedrukt toeging, en dat gebrek aan animo zich in meer dan ééne face der maatschappij deed bespeuren. Sedert het ontvangen berigt van de gunstige beschikking omtrent den spoorweg is nu wel geene plotselinge verandering ontstaan door enorme vreugdebewijzen. Er heerscht veeleer een kalm rustig te gemoet zien van betere dagen, een hoopvol afwachten van het tijdstip, waarop Indie's landbouw en industrie een nieuwe era te gemoet gaat. eene toekomst van bedrijvigheid, leven en verhoogde ondernemingszucht. En 't is goed ook: de laatste toch hebben wij in Indie leeren kennen als nog zeer slecht uitgedrukt, eenzijdig, angstvallig en zich hoofdzakelijk bepalende in eenigen lust tot navolging, als een waaghals met voordeel iets had aangevangen. Iedere vischhoeker of haringbuis heeft ook haar *waaghals*, zijnde de eenige persoon aan boord die in de mast klimt! Doch wij hopen dat de tijd, eene gezonde oekonomie en vooral het goede voorbeeld onzer nijvere volhardende naburen, de ondernemingsgeest in Nederlandsch-Indie zullen doen aanwakkeren.

Met al die kalmte die wij tot nog toe ontwaren, kan het niet missen, of op verschillende wijzen zullen velerzijds bewijzen van dankbaarheid wegens deze heugelijke gebeurtenis worden gegeven. Zaturdag avond waren wij als gast ter algemeene vergadering der N. I. Maatschappij van Nijverheid en Landbouw, en onder de verschillende voorstellen die ter tafel kwamen, was een der eerste *de aanbieding van een dankadres* der Maatschappij ter gelegenheid der spoorweg-koncessie, welk voorstel om zoo te zeggen met akklamatie werd aangenomen.

Er bestaat weinig hoop dat vooreerst de rijstprijzen verminderen zullen, daar de berigten van den stand van dat gewas uit onderscheidene plaatsen zeer ongunstig zijn. Vooral is dit het geval op West Java, waar door langdurige droogte de padiaanplantingen geducht lijden. In Oost Java daarentegen is niet alleen overvloed van water, maar zelfs zoo veel dat banjirs en dijkbreuken er het gevolg van zijn, zoo als op 18 Maart de dijk te Perning in het Soerabaijasche nog is bezweken, waardoor ruim 400 bouws rijst zijn overstoomd geworden.

Uit het besluit van 21 April ll. kan men ontwaren, dat de Gouverneur-Generaal in Mei aanstaande eene reis over West-Java zal maken. Geeft dit voor die streken even gunstig resultaten als de reis des landvoogds naar Samarang, dan mogen de betrokken residentien van geluk spreken. *At all events* wij vinden het reizen van een Gouverneur Generaal, hoeveel bezwaren het ook [tijdelijk] voor de bevolking moge opleveren — vrij wat doelmatiger in den aanvang en gedurende het bestuur eens Gouverneur-Generaals dan op het einde, wanneer men op het punt staat van aftetreden, want dan heeft het allen schijn van eene gedwongen fraaiheid.

In de Oostelijke buitenbezittingen gaat alles vredig en rustig toe. In het Westen daarentegen is dit minder het geval, zooals uit de expeditie naar het weerspannige Nias blijkt. Ook in straat Malakka is eene maritime demonstratie gedaan tegen over den Radja van Assahan, die altijd nog zin heeft in de Engelsche vlag te laten waaijen. Het is blijkbaar dat dit weerspanning hoofd door vreemden invloed wordt gesteund en tevens bevreesd is voor beperkende instellingen van onze zijde. In de Zuid- en Ooster-afdeeling van Borneo zullen op de hoofdplaatsen Amoenthai en Martepoera als direkte onderdeelen der Nederlandsche bezittingen landraden [worden opgerigt, waardoor die streken meer onder den invloed van de Nederlandsche wetgeving komen.

Uit Japan is ons nog niets naders bekend omtrent den toestand der vreemdelingen en den togt van den Engelschen admiraal Kuper met zijne 13 oorlosbodems. Welligt zal hij eerst een rendez-vous houden met den Franschen vlootvoogd dier wateren en daarna eene demonstratie doen te Osaka of de Likioo eilanden, welke laatste belangrijke bezittingen zijn van den prins van Satsuma, een der hoofdleiders der tegenwoordige rigting in Japan. [*Java Bode. Mail Ed.*]

PINANG.

Wij vernemen uit Assahan [Oost Sumatra] dat ongeveer veertien dagen geleden eene nadere poging door de Nederlanders is gedaan om den radja zijne onderhoorigheid aan Siak te doen erkennen en het tractaat hem vroeger door den resident van Riouw aangeboden te doen teekenen. Hij heeft echter geweigerd. De Nederlandsche oorlogsbooten vonden de Engelsche vlag geheschen nabij eenige huizen van Chinezen, welke aan den mond der rivier zijn gelegen, en toen de parlementair vroeg, op wiens gezag die kleuren waren geheschen, antwoordden de Chinezen, dat zij Britsche onderdanen waren uit Pinang, en zij die vlag van hunne woning deden waaijen ter hunner bescherming. Den Radja werd daarop te kennen gegeven dat hij die vlaggen zou doen wegnemen, hetgeen hij insgelijk heeft geweigerd.

— Op Donderdag den 2den April keerde de *Pluto* alhier terug van haar bezoek naar de nabij gelegene havens van Oost-Sumatra. Het doel dier reis bestond alleenlijk in het afgeven van brieven des Gouverneurs aan de verschillende hoofden aldaar en het inwinnen hunner antwoorden daarop. De toestand van Assahan was nog dezelfde als vroeger. De Radja van Langkat was ziek en niet in staat om kapitein Eales te ontmoeten. De radja van Dili stond hem een zamenkomst toe in tegenwoordigheid van een Hollandsch vertegenwoordiger, zijnde de inlandsche gezaghebber [djoeragan] van een te Dili gestationeerde kruisboot. De Nederlandsche vlag was nog altijd geheschen nabij de woning des radjas, doch hij verklaarde dat hij die uit eigen beweging had geheschen, om zijne vriendschap voor het Nederlandsch gouvernement te toonen.

Uit alle berigten die te dezer zake tot ons komen blijkt het ten duidelijkste, dat Nederland sterke pogingen aanwendt, om de peperhavens onder zijn gezag te krijgen door middel van den radja (Sultan) van Siak, vóór dat het Engelsch gouvernement tijd heeft om tusschen beiden te komen. Het streven is hier naar een schijnbaar vrijwillige erkenning van de zijde der hoofden der suzeraniteit van het rijk van Siak. De Nederlanders zijn er bereids in geslaagd om den radja van Dili er toe te brengen, dat hij uit zijn zegel (tjap) de woorden heeft geligt die zijne afhankelijkheid van den koning van Atsjin te kennen gaven.

[*Pinang Gazette*]

Berigten uit EUROPA.

Krakau, 13 Maart. Van de 36 leden van de Poolschen staatsraad zijn slechts 12 leden, die onafhankelijk zijn en geen bezoldigd staatsambt bekleeden. Het zijn Wenglinski, Kurtz, graaf Ploletzlo, Goroki, generaal Lewinski en Michel Lewinski, die hun ontalag ingediend hebben. Zes andere leden van den staadsraad bevinden zich in het buitenland. Het ontslag van de leden van den gemeenteraad is nog niet aangenomen.

— Er is eene aanzienlijke Russische strijdmagt tegen Polen en Lithauen in aantogt.

Langiewicz is overgegaan tot de uitgifte van papier, ter waarde van twee Poolsche gulden.

Weenen, 13 Maart. Langiewicz staat met zijn hoofdmagt bij Miechouw, waar den 15den dezer een voorposten gevecht heeft plaats gehad. In het gouvernement Kalisch neemt de opstand toe.

Lemberg, 13 Maart. In Podolie is de opstand uitgebroken. Naar men zegt zijn te Bar reeds eenige duizende insurgenten gekoncentreerd.

Warschau, 14 Maart. Uit een goede bron wordt medegedeeld, dat de insurgenten den 5 dezer bij Bresnuka in een gevecht twee kanonnen veroverd hebben; voorts dat zij den 7den bij Wladowa aan de Bug, en dienzelfden dag bij Rataji over een aanzienlijk detachement Russen hebben gezegevierd.

Turin, 16 Maart. De minister van binnenl. zaken heeft in de kamer van afgevaardigden de verklaring afgelegd, dat te Palermo personen gearresteerd zijn, beschuldigd van zamenzwering en Bourbonsgezinde woelingen.

De kwetsuur van Garabaldi schijnt weer te vererg eren.

De parlementaire zitting zal in maart gesloten worden, onmiddelijk daarna zal die van 1863 geopend worden.

— Alle partijen in Frankrijk wapenen zich voor de aanstaande verkiezingen.

Van de Poolsche Grenzen, 14 Maart. Eergisteren is Langiewicz te Warschau tot diktator geproklameerd.

Laatsleden Maandag hebben de Russen, onder Toll, bij Mysgewo (gouvern. Plock) tegen de insurgenten eene nederlaag geleden en daarbij 100 man aan dooden verloren.

New-York, 2 Maart. De Zuidelijken hebben Charleston en Savanna versterkt. Uit laatstgenoemde plaats hebben een aantal ingezetenen naar elders de wijk genomen en hunne bezittingen zooveel mogelijk met zich medegevoerd. Er is besloten om de stad in brand te steken, ingeval zij door de Noordelijken mogt worden ingenomen.

— *New-York*, 7 Maart. In onze finantieele kringen heerscht eene groote gisting ten gevolge van de diskussien in het kongres over het plan, om de transaktien in goud aan eene belasting te onderworpen. De premie op het goud heeft dientengevolge reeds eene daling van 15 pCt. ondergaan; de koers is thans 37 pCt,

Volgens een gerucht heeft er bij Vicksburg een gevecht plaats gehad, ten gevolge waarvan de Zuidelijken de plaats moesten ontruimen. Er bestaat vrees voor een aanval der Zuidelijken op de vloot der Noordelijken te New Orleans.

NEDERLAND.

De heer W. H. Hanzon, genees- en heelkundige te Gorredijk, zond in de maand December jl. een brief van belangstelling en sympathie aan den generaal Garibaldi, waarop deze hem onlangs in een

door hem zelf onderteekend schrijven, eene dankbetuiging deed toekomen van den volgenden inhoud:

»Van harte bedank ik u voor uwen vriendelijken brief en voor de gelukwenschen, die gij mij toezendt.

»Met mijne wonde gaat het steeds beter en ik reken spoedig hersteld te zijn.

»Ontvang van mij een woord van erkentelijkheid voor de sympathie, die de heilige zaak der Italiaansche onafhankelijkheid u inboezemt, en geloof mij steeds.

Uw G. Garibaldi."

— Men herinnert zich dat in Spanje eenige lieden, waaronder zeer beschaafde en aanzienlijke burgers, in de gevangenis geworpen en later veroordeeld zijn, omdat zij in den bijbel lazen en het protestantisme hadden omhelsd. Matamoros en zijne lotgenooten dragen als echte martelaars hunne zware kerkerstraf. De groote Engelsche *Evangelical Socity*, die hare vertakkingen heeft in alle landen van Europa, heeft thans besloten eene deputatie te zenden naar Spanje's koningin, om haar een adres aan te bieden door duizende vrouwen geteekend, waarbij *genade* wordt gevraagd voor de veroordeelden, die slechts gehoorzaamden aan hun geweten. Ook uit andere landen zullen dergelijke adressen worden ingezonden en afgevaardigden zich bij de Engelsche deputatie aansluiten. Een goed gesteld adres aan de Spaansche koningin circuleert thans hier te lande en vindt alom bijval bij onze Nederlandsche vrouwen. In eene dezer dagen te 's Gravenhage gehouden bijeenkomst van leden en vrienden van den Nederl. tak van de *Evangelical Socity* zijn drie heeren aangewezen, om met de Engelsche deputatie naar Spanje te reizen, aldaar het adres te overhandigen en van de koningin te vragen, dat zij gevangenen loslate. Die afgevaardigden zijn dr. A. Capadose, jhr. W. van Loon te Amsterdam en K. T. baron van Lynden, te 's Gravenhage. Te Parijs hopen zij zich aan te sluiten bij de Engelsche deputatie, waaronder mannen als lord Aberdeen en sir Eardly Cumming zich bevinden.

ITALIE.

De Italiaansche senaat heeft even als de kamer van afgevaardigden, met bijna algemeene stemmen het ontwerp tot het sluiten eener leening ten bedrage van 700 millioen frs. goedgekeurd. De Romeinsche kwestie is bij de discussien ook te berde gebregt en de minister van financien heeft de beschuldiging, die hier en daar tegen de politiek der regering gedaan werd, wederlegd met het antwoord, dat het programma van wijlen graaf Cavour ook dat van dit kabinet is. Het wil ook onderhandelingen voeren over de Romeinsche kwestie, doch op voorwaarden dat het beginsel van non-interventie als grondslag worde aangenomen. Dit beginsel nu is, zoo als men weet, de leus van Frankrijk — maar niet te Rome, en daarom laat het zich voorzien dat ook dit kabinet, ofschoon het bij zijne optreding eene verstandiger houding heeft aangenomen dan de vorige ministerien, ten laatste vallen zal onder de onmagt, om de *question brûlante* tot een goed einde te brengen.

De leening zelve is reeds gesloten met het huis Rothschild te Parijs en de nationale bank, terwijl 100 millioen gereserveerd blijven voor openbare omschrijvingen in Italie. De koers van uitgifte is nog niet met juistheid bekend; doch men gelooft, dat die omstreeks 71 zal zijn. Voor 's hands zal van de leening, welke 700 mill. groot is, slechts 300 mill. uitgegeven worden.

— De koning zal weldra eene reis doen door verschillende deelen zijns lands. Het eerst zou hij Florence bezoeken.

— De graaf Pepoli heeft eindelijk Turin verlaten, om zich naar zijn gezantschapspost te St. Petersburg te begeven.

— Ook te Turin heeft een bijeenkomst plaats gehad ten behoeve der Polen. De bekende afgevaardigde Brofferio, nam hierbij het voorzitterschap waar, terwijl voorts nog een vijftal afgevaardigden deel namen aan de meeting, die zeer talrijk en onder anderen door den Hongaar Klapka bezocht was. Er werden verscheidene warme redevoeringen gehouden ten gunste der Polen, en de orde is geen oogenblik gestoord. Ten slotte is besloten eene petitie ten hunne behoeve bij de kamer van afgevaardigden in te dienen en eene inschrijving te openen, ter ondersteuning van hen, die in den strijd gewond werden en van de nagelatene betrekkingen van gesneuvelde Polen. De regering schijnt thans besloten te hebben om deze bijeenkomsten, die zich in het land vermenigvuldigen, ongehinderd te doen plaats hebben, zoolang de openbare orde er niet door wordt verstoord.

Varia.

Middel tegen de schadelijke gevolgen van den Slangenbeet.

Het onderstaande middel, waarvan schrijver dezes de goede resultaten gezien heeft, is op Java *algemeen*, hier echter *in het geheel niet* bekend.

Zoo spoedig mogelijk na den ontvangen beet, maakt men de wonde een weinig grooter tot het bloed te voorschijn komt; daarna legt men er buskruid op ter hoeveelheid van eene vingerhoed en laat dat ontploffen; vervolgens bestrijkt men de wond telkens met slaolie (zoete olie) tot deze verdroogd is, terwijl men een fonkelend stuk vuur daar boven houdt, zóó digt bij de wond als men slechts kan verdragen. Men zal dan spoedig de wond zien etteren en de schadelijke gevolgen van den beet zijn verdwenen.

V.

— De juweliers te Parijs zijn tegenwoordig blootgesteld aan een nieuwe soort van diefstal. De dief is zeer net gekleed en draagt een bril voor bijzienden. Hij vraagt om zeer kleine diamanten of paarlen, welke om hunne kleinheid bij een menigte in een papier worden bewaard. Om ze goed te bezien bukt de bijziende heer zeer digt op het papier, steekt dan onbemerkt zijne tong uit en steelt op die wijze een aantal dezer kleine voorwerpen. Het is gebeurd dat de dief, wanneer hij werd betrapt, de paarlen of diamanten inslikte. Dezer dagen kwam zulk een heer bij een juwelier en vroeg om kleine diamanten. Deze had eenig vermoeden en zeide dat hij ze niet voorhanden had, doch verzocht den heer den volgenden dag terug te komen. Deze keerde ook terug, doch de juwelier had zijne maatregelen genomen. Hij had het papier en de diamantjes in een zeer bitter en wansmakend vocht gedoopt en een verkleeden policie-agent in zijn winkel geplaatst. De bijziende maakte zijne manoeuvre, stak de tong uit, doch moest wegens het bittere vocht de diamantjes uitspuwen, terwijl hij bovendien werd gearresteerd.

— Het voornaamste orgaan van de clericale partij, het *Journal de Bruxelles*, is in den persoon van zijn directeur veroordeeld wegens een schandelijke aanval op achtingswaardige personen. Het verdient opmerking, dat de voornaamste leden van de clericale partij, die zich met het oog op de aanstaande verkiezingen hebben vereenigd, aan hun hoofd de eerste namen van Belgie's adel hebben geplaatst en volstandig weigeren om tot eenigen prijs gebruik te maken van de medewerking van het *Journal de Bruxelles*, dat sedert 1830 de porte drapeau van de ultramontane is geweest.

— Er heeft ook te Brussel eene meeting van democraten plaats gehad ten gunste van Polen. Het zeer talrijke publiek bestond grootendeels uit werklieden en studenten. Er zijn verscheidene redevoeringen uitgesproken, wier geest en strekking zich gemakkelijk laat gissen. Toen een der redenaars zijn leedwezen te kennen gaf, dat men in den Poolschen opstand aristocratische denkbeelden bespeurde, stond er een Pool op, om hier tegen te protesteren; hij beweerde, dat het Polen van thans niet meer dat van vroeger was en dat de tegenwoordige opstand de gelijkheid van alle burgers tot beginsel had. Een andere redenaar heeft voorgesteld, om een commité voor inschrijving te organiseren. Dit voorstel is aangenomen en het commité werd zamengesteld uit de heeren Hijmans, Goblet, Guillery liberalen afgevaardigden; Dumortier en Coomans, clericale afgevaardigden, en twee democratische advocaten.

— Als een staaltje van de willekeurige wijze, waarop thans in Pruissen de wetten worden toegepast, strekke het volgende. De oud-kolonel von Wrangel uit Kückenfeld stond in Dec. jl. aan het hoofd eener zoogenaamde loyauteits deputatie, uit 14 personen bestaande. De bij die gelegenheid gehouden toespraak en 's konings antwoord werden door die heeren gedrukt, zonder aan de formaliteiten der drukperswet te voldoen; daarbij kwam, dat bedoelde aanspraak verschillende hatelijkheden en beleedigingen inhield. Op de tegen dit, een en ander bij de regtbank ingestelde aanklagt, weigerde het openbaar ministerie eene geregtelijke vervolging in te stellen, op grond dat de beleedigende passages in de aanspraak niemand bepaald aanduidden. In hooger beroep luidde het motief der weigering eener procedure nog bondiger: »Tegen de toespraak van von Wrangel kon reeds dáárom geene vervolging worden ingesteld, omdat zij aan den koning gerigt en door deze gunstig opgenomen was."

— In Engeland is men thans op middelen bedacht om het ijzer, in stede van metselwerk, voor de bedekking en versterking van blijvende vestingwerken aan te wenden. Men meent dat, indien het bezigen van dat metaal tot het bedoelde einde in den aanvang eenige meerdere kosten mogt vorderen, het voor het onderhoud besparing zou opleveren.

— In het zooveel besproken werk van den Engelschen schrijver Kingslake, getit. *Invasion of the Crimea*, leest men het volgende: Napoleon III werd keizer door eene schrijffout. Het feit droeg zich als volgt toe: Toen de president oordeelde dat de tijd rijp was voor een overgang van het gemeenebest tot het keizerrijk, en alle voorbereidende maatregelen daartoe waren genomen, ried hem zijn minister van binnenlandsche zaken, dat het volk eene leus zou aannemen, die zijne begeerte zou uitdrukken om aan het hoofd van den staat iemand te zien, die zoo wat een tusschending tusschen president en keizer zou wezen. Zoo gezegd, zoo gedaan: Zijne Excellentie vaardigde een bevel uit, dat geheel Frankrijk plotseling, en als uit één mond den kreet zou aanheffen: *Vice Napoleon!* (leve Napoleon!) en bij schreef: *Que le mot d'ordre soit: vive Napoleon ! ! !* [het wachtwoord zij: leve Napoleon ! ! !]. Nu wilde het toeval, dat de klerk, die deze order moest overschrijven, de drie uitroepingsteekens achter Napoleon, voor Romeinsche cijfers aanzag, en weinige uren later gilden de 40,000 gemeenten in Frankrijk zoo hartstogelijk, leve Napoleon III! de uitdrukking eener volksovertuiging, ten gevolge waarvan de president zich wel genoodzaakt zag, de schrijffout van den klerk te laten welgevallen.

Aangekomen Passagiers.

Per Gouv. Stoomsch. *Hertog Bernard*, Gezagvoerder J. J. H. Stolte, de tweede Luit. van Oorschot van Dedem en van Driesberg, van Batavia.

Vertrokken Passagiers.

Per N. I. Bark *Soetan Iskander*, Gezagv. J. Stijger, 9 Klingalezen naar Pondichery.

HANDELSBERIGTEN.

AAN- en UITVOER te Padang, van den 30 t/m den 4 Mei 1863.

Uitvoer.

Naar Pondecherrij per *Soetan Iskander gez. J. Stijger.*

100 kelders genever, 236 pic. rotting, 14 pic benzoein, 150 pic. zwt. peper, 330 sts. rotting matten *Purvis & Co.* 8 pic. pinang noten, 60 kattiesnoten muscaat, 25 katties gambier, 14¼ pic. benzoein *Mastam.* 13 pic. benzoein *Dalbasah.* 23 pic. pinangnoten *Soermohamed.* 4¼ pic. pinangnoten *Soermohamed beijoei.*

Aanvoer.

Van Poelo-Pinang per Siams. schoener *Rahamanah, gez. The Kijonghong.* 12000 pécs chin. aardewerk, 3000 sts. hoornkammen, 8 tonnen laxa, 10 pic spijkers, 15000 poes ringen 100 pakjes zijde garen, 3000 poes chins. hoorndoosjes 34 stellen chin. verlakte kistjes, 350 pakjes chin. valsch gouddraad, 140 pd Eur. kruid, 2 kist. chin. zijde garen, 200 poes. engs. geweren, 35 stellen houten kistjes, 16 rollen chin. zijde, 30 poes. houtwerken 56 poes. bamboe zeeften, 1 pak chin. tjintjauw, 15 katties chin. provisien, 15 potjes gezonte uijen, 2 corg. houten pakjes, 30 pakjes lingkeng, 1 vadem brandhout, 1000 poes spaansche matten *De gezagvoerder.*

AAN- en UITVOER te Aijer-Bangies, gedurende de maand April 1863.

Aanvoer.

Per praauw *Pintjallang, gez. Lelo di Radjo* van Priaman, 10 st. Eur. wit kat. 8 corg. bl. moeris, 9 corg. bog. sarongs, 70 ell. laken, 10 ell. fluweel, 20 st. chitsen, 15 st. tjelaas, 1 corg. jav. sarongs, 1 corg. Eur. slendangs, 7 corg. Bat. bat. doeken, 41 corg. Eur kat. tjandies, 1 rol chin. zijde, 1 st. Atjin. zijde slendags, 5 doz. matrozenmutzen, 6 pic. ijzeren spijkers, 5 pic. Eur. zinkbladen, 15 kr. java tabak, 20 doz. Eur. theekommetjes, ½ pic. zweedsch ijzer, 10 st. Eur. lederwerk, 10 doz. Eur. doosjes, 15 pakjes Eur. reukzeep, 37 katt. hagels, 10 katt. sum. garen, ƒ 300 aan zilveren-munt, 8 kat. ongepref. amfioen, 200 pic. sum. rijst. 2 pic. sum. saka suiker, 150 st. sum. rottingmandjes, 40 katt. chin. netgaren, 4 pic. ijzeren spijkers en 5 st. karongs.

Per praauw *Lalaijang, gez. Sie Maësa* van Sassak, 150 pic. sum. rijst.

Per praauw *Pintjallang, gez. Sie Makat* van Priaman, 10 st. Eur. kat. broeken 8 st. Eur chitsen, 20 corg. bl. moeries, 2500 st. sum. metselsteenen en 2 pic. sum aardappelen.

Per praauw *Lalaijang, gez. Sinaro* van Ticoe, 8 pic. sum. rijst.

Per praauw *Lalaijang, gez. Sie Samo* van Padang, ƒ 150 aan zilveren munt.

Per praauw *Pintjallang, gez. Sie Aloen* van Id, 170 kr. java tabak, 4 vaatjes boter, 1 kist speelkaarten, 2 pic. sum. aardappelen, 1 kist. roode wijn, 1 kist. diverse en 1 vaatje boter.

Per praauw *Pintjallang, gez. Soetan Amat* van Id, 2 corg. chin. losse, zijde, 2 doz. chin. kommen, 12 doz. Eur. tabakdoosjes, 2 doz. brillen. 4500 st. sum. metselsteenen, ƒ 350 aan zilveren en ƒ 20 aan koperen munt.

Per praauw *Pintjallang, gez. Sie Tjoemat* van Natal, 1 corg. Eur. chitsen, 40 corg. Bat. bat. doeken, 10 st Eur. schrijfpapier, 4 kist. thee, 2 pic java poeder suiker, 10 katt. hagels, 1 corg. kat. slendangs, 1 doz. zijde pajongs, en 40 pic. sum rijst.

Uitvoer.

Per praauw *Pintjallang, gez. Sie Karap* naar Padang, 3 corg. battak matten.

Per praauw *Pintjallang, gez. Lelo di Radjo* naar Sibogha, 4 corg. bl. moeries, 28 ell. laken, 4 pic. zinkbladen, 7 kr java tabak, 40 katt. chin, netgaren, ½ pic. hoepelijzer, 200 pic. sum. rijst, 150 st. sum. rottingmandjes 15 st. boeg mutsjes..

Per praauw *Lalaijang, gez. Pandito Sinaro* naar Padang, 120 boss. rotting en 2 pic. roko bladeren.

Per praauw *Lalaijang, gez. Sie Samo* naar Id, 400 boss. rotting en ½ pic. roko bladeren.

Per praauw *Pintjallang, gez. Sie Makat* naar Sibogha, 2 kist. diverse kleinigheden.

Per praauw *Lalaijang, gez. Sie Masa* naar Sassak, 100 st. sum. aardewerk en ½ pic. zout.

Per Atjin praauw *Kollek, gez. Abdul Wahat* naar Sibogha, 850 st. ledige fleschen en 10 tails stofgoud.

Per praauw *Tambangan, gez. Soetan Amat* naar Padang, 400 bossen rotting.

Per praauw *Pintjallang, gez. Sie Aloen* naar Id, 550 boss. rotting, en 2000 st. klappers.

Per praauw *Pintjallang, gez. Sie Tjoemat* naar Id, 1000 st. klappers.

Per praauw *Lalaijang, gez. Sie Jtam* naar Id, 3600 st. klappers en 2 st. sampangs.

AAN- en UITVOER te Baros, van den 1e t/m 15 April 1863.

Aanvoer.

Per praauw *Lalaijang, gez. Sie Marigap* van Sibogha, 20 boss. sum. roko bladeren.

Per N. I. schoener *Hongkie, gez. Sie Sokong* van Padang, 1½ pic sum. sago, 6 pakken chin. offerpapier, 3 kist. Am. kat. à 50 st. 50 katt. kandij suiker, 4 kist. arak, 1 pic. ijzerwerk en 2000 st. sum. metselsteenen.

Per Atjin. praauw *Kollek, gez. Lebe Tjoet* van Atjin, 5000 st. sum. aardewerk.

Per praauw *Lalaijang, gez. Sie Oenoe* van Sibogha, 21 st. battak matten.

Per praauw *Tambangan, gez. Sie Solok* van Id, 100 boss. sum. sago.

Per praauw *Tambangan, gez. Sie Passier* van Id, 1200 st. sum. planken.

Per praauw *Lalaijang, gez. Sie Rampa* van Id, 100 boss. roko bladeren.

Per praauw *Tambangan, gez. Sie Badoe* van Goenoeng Sitolie, 500 st. sum. planken en 400 paktjes sum. roko bladeren.

Per Atjin. praauw *Kollek, gez. Toekoe Salam* van Troemoen, 4 pic. sum. tabak en 40 pic. rijst.

Per N. I. schoener *Soeibie, gez. Sie Kantjie* van Padang, 45 st. ong. katoen, 1 vat. arak, 43 corg. bat. bat. doeken, 1½ pic. java koperdraad, 13 pakjes chin. offerpapier, 8 pic. java suiker, 11 corg. bl. moeris, st. Eur. wit kat. 3 st. hammen, 2 pic. sum. tabak, 1 martavaan, 5 doz. champagne, ½ pic. java kandij suiker, 2 kist. chin. laxa, 20 pakjes chin. tjautjau, 10 katt. smeerkaarsen; van Priaman, 140 pic. sum. gambier; van Natal, 7 st. drills, 15 kat. sum. kamfer en van Sibogha, 4 corg. boeg. sarong, 50 st. Eur. rood kat. 16 st. drills en 4 pic. Gom-Elastiek.

Per Atjin. praauw *Kollek, gez. Nja Mohamad* van Troemoen, 7 $\frac{4}{20}$ kod. Atjin. kat. broeken, 15 st. Atjin. zijden broeken 44 st. zijden slendangs, 10 st. Atjin. kat. broeken en 1 Atjin. zijden broek.

Per Atjin. praauw *Kollek, gez. Njak Mohamad* van Atjin, 4 pic. sum. tabak.

Per praauw *Lalaijang, gez. Sie Oesien* van Singkel lading, van Baros, 1 kod. Eur. kat. doeken, 6 st. Eur. sawls, 100 st. chin. kommetjes en 2 pic. sum. rijst.

Per praauw *Kollek, gez. Sie Goho* van P. Banjak, 2000 st. klappers en 5 katt. vogelnestjes.

Per praauw *Serampoe, gez. Sie Boela* van Goenoeng Sitolie, 100 st. planken en 114 pakjes roko bladeren.

Per praauw *Pintjallang, gez. Sie Masidien* van Singkel, 235 pic. vreemd zout, 1 kist. chin. laxa, 10 st. Eng. geweren, 400 st. chin. tabak doosjes en 86 pic. sum. rijst.

Per praauw *Pintjallang, gez. Sie Naik* van Padang, 2 rol. chin. zijde, 8 st. Eur. wit kat. 1 kod. bogor sarong, 25 katt. zinken spijkers en 2000 st. sum. metselsteenen; van Sibogha, 40 pic. Gom-Elastiek; van Natal, 50 st. Am. ong katoen.

Per praauw *Pintjallang, gez. Sie Sakiet* van Padang, 10 kr. java tabak.

Uitvoer.

Per praauw *Pintjallang, gez. Sie Maësan* naar Padang, 60 pic. sum. benzoin 1 soort, 16 pic. 2 st. 35 pic. Gom-Elastiek 10 pic. zw. peper, 4 kod: salemporis, 4 kod. bl. moeries, 5 kod. bat. bat. doeken, 2 st. Eur. wollen dekens, 1 st. chits, 50 st. chin. koperen potten, 11 st. bat. bat. slendangs, 3 st. boeg. kat. slendangs, 9 doz. Eau de cologne, 40 blikken chin. thee en 1 kist. chin. provisien.

Per praauw *Kollek, gez. Nja Toea* naar P. banjak, 8 st. chin. borden.

Per praauw *Tambangan, gez. Bagindo Brahim* naar Atjin, 20 st. bat. matten.

Per Eng. bark *Mahamad Daijah, gez. Cabser* naar Porto-Novo, 45 $\frac{12}{125}$ pic. benzoin 3 st.

Per N. I. schoener *Soeibie, gez. Sie Kantjie* naar Singkel, 20 doz. bier 7 st. hammen en 32el laken.

Per praauw *Tambangan, gez. Sie Solok* naar Goenoeng Sitolie, 4 st. Am. kat., 2 st. Eur. ong kat. en 25 katt. sum. tabak.

Per praauw *Tambangan, gez. Sie Passier* naar Id, 7 st. beng. salemporis, 2 st. Eur. bl. moeries, 3 st. beng. ong. kat., 10 st. Eur. patjols en 25 katt. sum. tabak.

Per praauw *Laadboot, gez. Sie Moping* naar Sibogha, 3 kod. bogor sarongs, en 4 kr. java tabak.

Per Atjin. praauw *Kollek, gez. Rahim.* naar Singkel, 2 kod. bat. bat. doeken, 14 st. bogor sarongs, 1 st. tjelaas, 2 st. chitsen, 2 $\frac{2}{25}$ kod. bl. moeries, 8000 st. Atjin. zijde garen en 15 pic. ijzer.

Per praauw *Tambangan, gez. Sie Kade* naar Goenoeng Sitolie, 8 st. Eur. ong. katoen, 18 st. Eur. ged. kat. 7 st. beng. salemporis, 1 st. klamboegoed, 8 st. Eur. kat. slendangs en 6 st. Atjin. kat. broeken.

Per Atjin. praauw *Kollek, gez. Lebe Vesoe* naar Atjin, 2 pic. benzoin.

Per Atjin. praauw *Kollek, gez. Lebe Tjoet* naar Atjin via Singkel, 2 pic. ijzer, 6½ kod Eur bat. doeken, 1 pakje Atjin zijde netgaren, 2 st. Eur kat. sarongs, 8 st. Atjin. broeken, 4 pic. gambier, 1¼ pic. benzoin, 2 soort.

Per praauw *Pintjallang, gez. Sie Sakieb* naar Padang, 230 pic. benzoin 3 soort

Restant goederen in het Entrepot op ultimo April 1863.

kisten Amfioen	570 kisten Lijnwaden,
107 kisten en 50 vaten Bier,	668 bundels 400 kistjes en
100 kistjes Cognac,	400 vaatjes Staal.
2 pakje Diverse,	1 kist a. 10/m Sigaren,
621 kelders Genever,	1 kist Voetbankjes,
66 kisten en 10 balen Garen,	228 kisten Wijn.

AANGEKOMEN Schepen te *Padang*.

Datum.	Vlag.	Soort	Nam. d. Schepen.	Gezagv.	Van	Datum.	Agenten.
3 Mei	Gouv.	stoom.	Hertog Bernard	Stolte	Bat.	30 April	....

VERTROKKEN Schepen van *Padang*.

Datum.	Vlag	Soort.	Nam. d. Schepen.	Gezagvoerder.	Naar.
5 Mei	N. I.	bark	Soetan Iskander	J. Stijger	Pondicherrij.

TER REEDE LIGGENDE Schepen te *Padang*.

Vlag.	Soort.	Nam. d. Schep.	Gezagvoerders.	Bestemming.	Agenten.
Z. M.	Stooms.	Rein. Claess.	kt. l. t/z Modderman	....	
Gouv.	"	Hert. Bernard	J. J. H. Stolte	Nias	
Ned.	Freg.	Geert. Maria	Spiegelberg	Nederland.	*Dummler & Co.*
"	"	Antonia Pet.	Voorendijk	Nias	*Oversee & Co.*
N. I.	bark	Fathool Barie	Beljoer	Grissee	*Gezagvoerder*

Gedrukt bij VAN ZADELHOFF & FABRITIUS te *Padang*.